

Wstęp

Turystyka, jako wielowymiarowe i dynamiczne zjawisko współczesnej kultury bytowania społeczeństw, stanowi ważny czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego kraju. W skali świata jest ona obecnie najszybciej rozwijającą się i najbardziej dochodową dziedziną gospodarki. Turystyka, będąc dziedziną interdyscyplinarną, staje się ważnym czynnikiem aktywizacji regionów, a przy właściwej strategii jej rozwoju powinna przyczyniać się do ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Czynnikami decydującymi o atrakcyjności turystycznej określonego regionu są: ranga walorów turystycznych, dostępność komunikacyjna oraz zdolność obsługowa władz turystycznych. Przyjmując kryterium funkcji, walory turystyczne można podzielić na walory wypoczynkowe, krajoznawcze oraz specjalistyczne. Wśród walorów krajoznawczych wyróżnić można:

- walory środowiska naturalnego,
- walory dóbr kultury,
- walory tradycyjnej kultury ludowej,
- walory pamiątek historycznych,
- walory współczesnych osiągnięć człowieka.

Spośród wymienionych rodzajów walorów krajoznawczych szczególnie znaczenie dla rozwoju turystyki w Polsce mają bogate i zróżnicowane walory przyrodnicze, decydujące w znacznym stopniu o niezwyklej atrakcyjności poszczególnych regionów. Do najcenniejszych ekosystemów, w jakich uprawiana jest turystyka i rekreacja należą lasy i graniczące z nimi jeziora i morza, jak i obszary chronione, zarówno te duże – parki narodowe, jak i niewielkie – rezerваты. Rozwój turystyki i rekreacji pociąga za sobą nie tylko zmiany społeczno-ekonomiczne dla regionu recepcji turystycznej, ale i nieodwracalne zmiany środowiska przyrodniczego. Dlatego, aby móc osiągać dochody z turystyki, a z drugiej strony chronić miejscowe ekosystemy i ich elementy, próbuje się z różnym powodzeniem łączyć te dwa przeciwstawne cele zainteresowań. Niniejsza publikacja stanowi prezentację poglądów dotyczących turystyki organizowanej na obszarach leśnych i przyrodniczo cennych przedstawicieli różnych branż, zarówno praktyków jak i ludzi nauki zajmujących się organizacją i teorią turystyki oraz ochroną środowiska, w którym się ona odbywa. Dzięki takiemu ujęciu zagadnienia mamy nadzieję na wskazanie dróg bezpiecznego rozwoju turystyki na terenach stanowiących około 1/3 powierzchni Polski oraz zwrócenie uwagi na olbrzymi dotychczas niewykorzystany „promocyjny” potencjał walorów obecnych na terenach leśnych.

Celem prezentowanego zbioru prac jest:

- ukazanie możliwości godzenia rozwoju turystyki i rekreacji oraz ochrony ekosystemów w lasach i w miejscach uznanych jako przyrodniczo cenne,
- przedstawienie zagrożeń ekosystemów leśnych i przyrodniczo cennych, jakie generuje turystyka i rekreacja,
- ukazanie znanych, choć mało spopularyzowanych form turystyki i rekreacji,
- ukazanie roli mediów w promowaniu turystyki przyrodniczej
- przedstawienie współczesnych trendów w turystycznym i rekreacyjnym zagospodarowaniu oraz udostępnianiu lasów,
- prezentacja ekonomicznych uwarunkowań funkcjonowania turystyki i rekreacji w Lasach Państwowych i w parkach narodowych.

*Wojciech Ożga,
Jarosław Skłodowski*